

0033

٧-

قول

٢٢٨

٤٢

الحمد لله
الرحمن
الرحيم

عنوان و نام پدیدآور:	آشنایی با مذهب شیعه/ به کوشش جمعی از نویسندگان؛ با اشراف مکارم شیرازی؛ ویراستار حبیب مقیمی.
مشخصات نشر:	قم: موسسه دارالاعلام لمدرسه اهل البيت عليهم السلام، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری:	۳۲۸ ص.
شابک:	978-600-7667-81-1
وضعیت فهرست نویسی:	فیبیا
یادداشت:	یادداشت: کتابنامه.
موضوع:	شیعه
موضوع:	Shi'ah
موضوع:	شیعه -- دفاعیه‌ها
موضوع:	Shi'ah -- Apologetic works
موضوع:	شیعه -- ردیه‌ها
موضوع:	Shi'ah -- Controversial literature
موضوع:	شیعیان
موضوع:	Shiites
شناسه افزوده:	مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵ -
شناسه افزوده:	Makarem Shirazi, Nasir
شناسه افزوده:	موسسه دارالاعلام لمدرسه اهل البيت عليهم السلام
رده بندی کنگره:	BP۲۱۱/۵
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۴۱۷
شماره کتابشناسی ملی:	۵۷۶۳۶۱۲

آشنایی با مذهب شیعه

به کوشش جمعی از نویسندگان

با اشراف مرجع عالی قدر حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی دامت برکاته

دبیرخانه مقابله با جریان‌های افراطی و تکفیری

قم، میدان معلم، حوزه علمیه امام کاظم (عج)

تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۴۲۱۴۱

www.makhaterltakfir.com

info@makhaterltakfir.com

عنوان کتاب	آشنایی با مذهب شیعه
به کوشش	جمعی از نویسندگان
انتشارات	مؤسسه دارالاعلام لمدرسة اهل البيت (ع)
ویراستار	حبیب مقیمی
طراح جلد	محمد مهدی اسعدی
صفحه آرا	محبوب محسنی
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ	اول / ۱۳۹۸
قیمت	۵۵۰۰۰ ریال
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۶۶۷-۸۱-۱

تمام حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به دبیرخانه مقابله با جریان‌های افراطی و تکفیری است.

انتشارات دارالاعلام لمدرسة اهل البيت (ع)

قم، جمکران، بلوار انتظار، مجتمع علمی دارالولایه

تلفن: ۰۲۵-۳۷۲۵۵۸۶۷ * ۰۹۱۲۵۵۱۴۹۹۲

www.darolelam.ir :: info@darolelam.ir

فهرست مطالب

۱۵.....	مقدمه حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی
۱۹.....	دیباچه
۲۳.....	بخش اول: تاریخ شیعه
۲۳.....	مقدمه
۲۴.....	مفهوم لغوی شیعه
۲۴.....	مفهوم اصطلاحی شیعه
۲۵.....	پیدایش شیعه
۲۶.....	دیدگاه منفی شیعه نسبت به عبدالله بن سبا
۲۸.....	تاریخ گسترش شیعه
۳۰.....	فرقه‌های شیعه
۳۱.....	۱. فرقه زیدیه
۳۲.....	الف) قیام زید بن علی از نظر شیعه
۳۲.....	ب) قیام‌های زیدیه
۳۳.....	ج) عقاید زیدیه
۳۳.....	د) امامت زیدیه
۳۴.....	ه) فقه زیدیه
۳۵.....	و) حوثی‌ها در میان زیدیه
۳۵.....	۲. فرقه اسماعیلیه
۳۶.....	الف) فاطمیان در مصر
۳۷.....	ب) بهره‌ها

ج) نزاریان و آقاخانی‌ها.....	۳۸
تاریخ امامیه اثناعشریه.....	۳۹
جریان‌های فکری دوران غیبت کبرا.....	۴۲
جریان‌های فکری دوران صفویه.....	۴۴
۱. جریان اخباری.....	۴۴
۲. جریان فلسفی.....	۴۵
شیعه در دوره انقلاب اسلامی.....	۴۵
جمعیت شیعه در عصر حاضر.....	۴۶
جغرافیای جمعیتی شیعه.....	۴۶
بخش دوم: منابع و مبانی تفکر شیعه.....	۴۹
مقدمه.....	۴۹
فصل اول: منابع تفکر شیعه.....	۵۱
منبع اول: قرآن.....	۵۱
الف) تحریف‌ناپذیری قرآن.....	۵۲
۱. دلایل قرآنی تحریف نشدن قرآن.....	۵۳
۲. دلایل روایی تحریف نشدن قرآن.....	۵۴
۳. دلایل عقلی تحریف نشدن قرآن.....	۵۵
حجیت ظواهر قرآن و دلایل آن.....	۵۷
۱. اختصاصی نبودن فهم قرآن.....	۵۷
۲. روایات عرضه.....	۵۸
۳. حدیث ثقلین.....	۵۹
۴. حجت و معجزه بودن قرآن.....	۵۹
منبع دوم: سنت.....	۵۹
ه) سنت اهل بیت علیهم‌السلام	۶۲
۱. آیه اولی الامر.....	۶۳
۲. آیه صادقین.....	۶۳

۶۴	ب) سنت صحابه.....
۶۶	منبع سوم: عقل.....
۷۰	جایگاه عقل و نقل و شهود نزد شیعه.....
۷۱	۱. حجیت ذاتی عقل.....
۷۱	۲. واقع‌بینی و شعور استدلالی.....
۷۲	۳. حسن و قبح عقلی.....
۷۳	۴. سازگاری عقل و وحی.....
۷۷	فصل دوم: مبانی تفکر شیعه.....
۷۷	۱. معرفت‌شناسی.....
۷۷	الف) روش احساس و تجربه.....
۷۸	ب) روش عقلی.....
۷۹	ج) روش فطری.....
۸۰	د) روش وحیانی.....
۸۰	۲. هستی‌شناسی.....
۸۱	۳. روش شیعه در تفسیر متون دینی.....
۸۳	۴. جایگاه انسان در نظام هستی.....
۸۴	روح انسان و رابطه آن با بدن.....
۸۷	بخش سوم: اندیشه و تفکر اعتقادی شیعه.....
۸۷	مقدمه.....
۸۹	فصل اول: اسلام، ایمان و کفر.....
۹۰	معنای لغوی و اصطلاحی کفر.....
۹۱	ضروری دین و رابطه آن با اصول دین و اصول مذهب.....
۹۳	تعداد اصول دین و مذهب.....
۹۹	فصل دوم: اندیشه اعتقادی شیعه.....
۹۹	گفتار اول: خداشناسی.....
۱۰۰	دلایل اثبات وجود خدا.....

۱۰۰		اقسام توحید
۱۰۰		۱. توحید ذاتی
۱۰۳		۲. توحید صفاتی
۱۰۴		۳. صفات ثبوتی و سلبی
۱۰۷		علم الهی
۱۰۸		۱. اقسام علم الهی
۱۰۸		۲. تغییرناپذیری علم الهی
۱۰۹		۳. عدم تعارض علم الهی و اختیار انسان
۱۱۰		۴. بدا در تفکر شیعه
۱۱۱		قدرت الهی
۱۱۳		حیات الهی
۱۱۴		اراده الهی
۱۱۵		کلام الهی
۱۱۶		سمع و بصر الهی
۱۱۶		توحید افعالی
۱۱۸		۱. خالقیت
۱۲۱		۲. ربوبیت
۱۲۲		۳. حاکمیت
۱۲۲		توحید عبادی
۱۲۴		۱. طلب شفاعت
۱۲۵		۲. تبرک
۱۲۸		۳. نذر
۱۳۰		۴. ذبح
۱۳۳		گفتار دوم: عدل الهی در شیعه
۱۳۳		عدل الهی در قرآن
۱۳۴		عدل در روایات

۱۳۶	 قضا و قدر الهی
۱۳۶	 ۱. قضا و قدر تشریعی
۱۳۷	 ۲. قضا و قدر علمی
۱۳۸	 ۳. قضای عینی و خارجی
۱۳۹	 جبر و اختیار
۱۴۰	 ۱. نقد تقویض
۱۴۱	 ۲. امر بین الامرین
۱۴۲	 هدایت و ضلالت
۱۴۲	 ۱. هدایت تکوینی
۱۴۳	 ۲. هدایت تشریعی
۱۴۴	 ۳. معنای اضلال
۱۴۵	 گفتار سوم: نبوت
۱۴۶	 فلسفه بعثت پیامبران از دیدگاه قرآن
۱۴۷	 دلایل ضرورت بعثت انبیا
۱۴۸	 وظایف انبیای الهی
۱۴۹	 اوصاف انبیای الهی
۱۵۰	 علم انبیا
۱۵۱	 عصمت انبیا
۱۵۴	 معجزه
۱۵۵	 نبوت پیامبر اسلام
۱۵۶	 قرآن معجزه خالد پیامبر ﷺ
۱۵۷	 خاتمیت پیامبر اسلام ﷺ
۱۵۸	 گفتار چهارم: امامت
۱۵۹	 تعریف امامت
۱۵۹	 جایگاه امامت در شیعه
۱۶۰	 دلایل وجوب نصب امام

۱. لزوم حفظ شریعت ۱۶۱
۲. نیاز انسانها به حجت ۱۶۲
۳. قاعده لطف ۱۶۲
۴. نیاز جامعه به رهبران الهی ۱۶۳
۵. نیاز دین به تفسیر و تبیین ۱۶۴
۶. حکمت خداوند ۱۶۴
- صفات و ویژگی های امام ۱۶۵
۱. علم امام ۱۶۶
- منابع علم ائمه ۱۶۷
۲. عصمت (آیه تطهیر، آیه عهد، حدیث ثقلین، حدیث سفینه) ۱۶۹
- الف) آیه تطهیر: ۱۷۰
- ب) آیه عهد ۱۷۲
- ج) حدیث ثقلین ۱۷۳
- د) حدیث سفینه ۱۷۳
- امامت امام علی علیه السلام ۱۷۴
۱. آیه تبلیغ ۱۷۴
۲. آیه اكمال ۱۷۵
۳. آیه ولایت ۱۷۶
۴. حدیث يوم الدار ۱۷۶
۵. حدیث غدیر ۱۷۷
- ادله امامت ائمه علیهم السلام ۱۷۷
۱. احادیث اثنا عشر ۱۷۷
۲. روایات مشتمل بر اسامی ائمه ۱۷۸
- مهدویت ۱۷۹
- غیبت و انتظار ۱۸۱
- محبت اهل بیت علیهم السلام ۱۸۲

۱۸۳	گفتار پنجم: معاد
۱۸۴	حقیقت مرگ
۱۸۵	سکرات موت
۱۸۶	عالم برزخ
۱۸۹	دلایل اثبات معاد
۱۸۹	دلیل حکمت
۱۸۹	عدل الهی
۱۸۹	دلیل فطرت
۱۹۰	قیامت و احوال آن
۱۹۱	معاد جسمانی و روحانی
۱۹۴	نجات مخالف مذهبی
۱۹۶	شفاعت در قیامت
۱۹۹	فصل سوم: اندیشه سیاسی - اجتماعی شیعه
۲۰۰	حاکمیت و ولایت رسول الله ﷺ
۲۰۱	حاکمیت و ولایت اهل بیت علیهم السلام
۲۰۲	ولایت فقیه، استمرار ولایت اهل بیت علیهم السلام
۲۰۴	مردم سالاری دینی
۲۰۵	صلح، مبنای سیاست خارجی شیعه
۲۰۷	مدارا با مخالف
۲۱۰	تعامل و تقریب با مسلمین
۲۱۱	شیوه برخورد با کفار
۲۱۳	عدالت اجتماعی در اسلام
۲۱۳	آزادی در اسلام
۲۱۵	بخش چهارم: فقه شیعه
۲۱۷	فصل اول: ویژگی های اصول فقه شیعه
۲۱۷	اجتهاد و تقلید در تفکر شیعه

۲۱۹	سیر تطور اجتهاد و تقلید در میان شیعه
۲۲۰	تعریف و موضوع اصول استنباط (اصول فقه)
۲۲۱	حُجَّتِ ظواهر کتاب
۲۲۱	حُجَّتِ سنت
۲۲۲	حُجَّتِ عقل
۲۲۴	إجماع
۲۲۴	اصول عملیه
۲۲۵	۱. اصل استصحاب
۲۲۵	۲. اصل برائت
۲۲۶	۳. اصل احتیاط و اصل تخییر
۲۲۶	قاعده تقسیم اصول عملیه چهارگانه
۲۲۷	۱. قیاس
۲۲۷	انواع قیاس
۲۲۷	۱. قیاس مَنصُوص العله
۲۲۷	۲. قیاس اولویت
۲۲۸	۳. تنقیح مناط
۲۲۸	۴. قیاس مستنبط العله
۲۳۰	۲. استحسان
۲۳۰	الف) ظنی بودن دلیل استحسان
۲۳۱	ب) اضعف بودن دلیل استحسان نسبت به دلیل قیاس
۲۳۱	۳. استصلاح (مصلح مرسله)
۲۳۲	۷. تصویب و تخطئه
۲۳۲	سَنَّت و بدعت از دیدگاه امامیه
۲۳۴	انواع نوآوری از دیدگاه امامیه
۲۳۵	فصل دوم: برخی از احکام شیعه
۲۳۵	وضوء النبی

۲۳۷.....	بررسی ادله قرآنی کیفیت وضو.....
۲۳۸.....	۱. حدود شستن دست در وضو.....
۲۳۹.....	۲. مسح سر.....
۲۳۹.....	۳. مسح پاها.....
۲۳۹.....	سجده در فقه شیعه.....
۲۴۳.....	سجده بر تربت کربلا.....
۲۴۴.....	اماکن مقدس در نگاه شیعه.....
۲۴۴.....	۱. کعبه.....
۲۴۵.....	۲. مسجدالنبی.....
۲۴۷.....	۳. نجف اشرف.....
۲۴۷.....	۴. کربلا.....
۲۴۸.....	ثواب زیارت قبور ائمه علیهم السلام
۲۵۲.....	آثار زیارت قبور پیامبران و ائمه علیهم السلام
۲۵۲.....	تقیه در نزد شیعه.....
۲۵۴.....	۱. اقسام تقیه.....
۲۵۵.....	۲. ادله جواز تقیه.....
۲۵۶.....	۳. تقیه در روایات.....
۲۵۸.....	۴. کلام علمای شیعه در مورد تقیه.....
۲۶۰.....	تکف.....
۲۶۳.....	جهاد در نگاه شیعه.....
۲۶۵.....	۱. فلسفه جهاد از نگاه شیعه.....
۲۶۶.....	۲. احکام جهاد از نگاه شیعه.....
۲۶۷.....	جایگاه زن در فقه شیعه.....
۲۶۸.....	۱. شرایط حضور زن در اجتماع.....
۲۶۹.....	۲. شرکت زنان در تأمین مخارج زندگی.....
۲۶۹.....	۳. حق طلاق برای زن.....

۲۷۰	۴. خروج زن از منزل
۲۷۲	جمع بین دو نماز
۲۷۳	خمس نزد شیعه
۲۷۵	«غنیمت» در آیه خمس
۲۷۶	اذان در فقه شیعه
۲۷۷	۱. کیفیت تشریع اذان
۲۷۷	۲. اجزای اذان
۲۷۸	۳. شهادت ثالثه
۲۸۱	بخش پنجم: اخلاق در تفکر شیعه
۲۸۳	اخلاق بندگی
۲۸۳	۱. خوش گفتاری
۲۸۵	۲. عدل
۲۸۶	صدق، راست گویی و تقوا
۲۸۸	رعایت قاعده زرین اخلاق در روابط فردی
۲۸۹	اعتدال در رفتار و گفتار، بنیان اخلاق شیعه
۲۹۱	حسن خلق
۲۹۳	اخلاق مدارا با مخالف
۲۹۷	بخش ششم: آداب و رسوم شیعه
۲۹۸	عزاداری در تفکر شیعه
۳۰۱	ادعیه شیعه
۳۰۵	فهرست منابع

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی دامت برکاته

اسم شیعه غالباً به دوستاناران امام علی علیه السلام و اهل بیت علیهم السلام گفته می شود، حقیقت تشیع که همان دوستی و متابعت و شایسته دانستن رهبری جامعه توسط حضرت علی علیه السلام است، به زمان پیامبر صلی الله علیه و آله برمی گردد، نخستین کسی که به پیروان امام علی علیه السلام عنوان شیعه را اطلاق فرمود حضرت محمد صلی الله علیه و آله بود و برخی از اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله در آن زمان به شیعه علی علیه السلام معروف بودند افرادی مانند: سلمان فارسی، ابوذر غفاری، عمار یاسر، ابویوب انصاری و همه بنی هاشم و بنی مطلب و ... به دوستداری علی علیه السلام معروف بودند.^۱

گروهی از صحابه در زمان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله با شنیدن آیات و روایات در امر امامت و ولایت و خلافت امام علی علیه السلام بعد از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به او اعتقاد پیدا کرده زعامت و امامت او را پذیرفتند و از ارادتمندان آن حضرت قرار گرفتند. این گروه از همان زمان به «شیعه علی علیه السلام» معروف شدند ابوحاتم رازی می گوید: «اولین لقب و کلمه ای که در عهد رسول خدا صلی الله علیه و آله ظهور کرد کلمه «شیعه» بود. این کلمه، لقب چهار نفر از صحابه بوده است که عبارت اند از: ابوذر، سلمان، مقداد و عمار».^۲

به عقیده ما امام علی علیه السلام پس از پیامبر، شایسته ترین فرد برای رهبری و اداره امور جامعه اسلامی بود. در اسلام جز پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله هیچ کس از نظر فضیلت، تقوا، بینش فقهی، قضائی، جهاد و کوشش در راه خدا و سایر صفات عالی انسانی به پایه امام علی علیه السلام نمی رسید. به دلیل همین شایستگی ها، حضرت بارها به دستور خدا و توسط پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله به عنوان رهبر آینده

۱. ابن ابی الحدید، شرح نهج البلاغه، ص ۲۲۱.

۲. رازی، ابی حاتم، حاضر العالم اسلامی، ج ۱، ص ۱۸۸.

مسلمانان معرفی شده بود که از همه آنها مهم‌تر جریان غدیر است.^۱

اما به جرأت می‌توان گفت هیچ دین و مذهبی غریب‌تر از مذهب شیعه نیست و در میان رهبران مذاهب نیز - به شهادت تاریخ و تاریخ‌شناسان - کسی به غربت و مظلومیت علی ابن ابی طالب علیه السلام نمی‌رسد، به ویژه که برخی بدون فهم عقاید و اندیشه آن حضرت صرفاً از روی جهل و تعصب در مورد آن حضرت رای دادند و فضایل او را به کلی انکار کردند و دسته‌ای نیز با غلو و افراط بر مظلومیت آن حضرت افزودند.

بی‌شک اگر مسلمانان اندیشه‌ها و افکار آن مرد بزرگ را می‌فهمیدند و به درستی تبیین و ترسیم می‌کردند و جامه عمل به آن می‌پوشاندند، اکنون وضعیت جهان اسلام و مسلمانان به گونه دیگری بود.

از طرفی برخی از دوستان و پیروان مکتب اهل بیت علیهم السلام نیز گاهی از در افراط و تفریط آموزه‌های اصیل و حیاتبخش اسلامی را به صورت ناقص معرفی می‌کنند و به نوعی کج‌سلیقگی و کج‌اندیشی به خرج می‌دهند و معارف اسلام را آن گونه که هست منتقل نمی‌کنند و در نتیجه دیدگاه مخاطبان عرصه بین‌الملل به ویژه غیرمسلمانان و برادران اهل سنت نسبت به مکتب اهل بیت علیهم السلام و تشیع مشوش و غیرواقعی جلوه می‌کند.

فته دشمنان و استکبار جهانی بر ضد مسلمانان از یک طرف و از طرفی نادانی و کم‌عقلی برخی از مسلمانان و بازی در زمین دشمن، باعث شده است تا امروز پیکر جهان اسلامی جراحات‌های متعددی بر دارد و ذهنیت دیگران نسبت به دین اسلام مخدوش شود و دنیای اسلام با مشکلات بزرگی مخصوصاً مسأله افراط و تکفیر روبرو شود و خشونت به حدّ اعلیٰ برسد و بدنامی به بار آورد.

عدم شناخت آموزه‌های اصیل اسلام و مکتب اهل بیت علیهم السلام توسط مسلمانان قتل و کشتار و برادرکشی و خون‌ریزی‌های بسیار سنگدلانه را در پی داشته است کارهایی که شاید در تاریخ هم

۱. درباره حادثه غدیر کتاب‌های ارزشمند بسیاری نوشته شده که از همه جامع‌تر کتاب پرارزش «الغدیر» که به وسیله نویسنده توانای جهان اسلام علامه امینی رضوان الله تعالی علیه نگارش یافته است.

سابقه نداشته و تاریخ اسلام از آن مبراست و تاریخ بشر هم شاید این گونه فجایع دلخراش عجیب را به خاطر ندارد.

افزون بر این مسلمانان بخاطر عدم شناخت صحیح از عقاید همدیگر، بخش عمده‌ای از جهان اسلام در حال تخریب است و سوریه و یمن، بخش‌هایی از عراق تبدیل به ویرانه شده و استکبار جهانی از بیت المال مسلمانان بر ضد خود مسلمانان بهره می‌برد و دشمنان اسلام با زیرکی خاصی با القای افکار و اندیشه‌های انحرافی و با انتساب افکار و اعتقادات غیرواقعی به مسلمانان اعم از شیعه و سنی اختلاف ایجاد کرده و مذهب شیعه و اعتقادات شیعیان را به گونه‌ای برای مخاطبان اهل سنت تبیین و ترسیم کرده که باعث بدبینی سایر مسلمانان به آنها شده است و موجبات تکفیر و تهمت عقیدتی به آنها را فراهم آورده است و بذر عداوت و نفاق و دشمنی را در دنیای اسلام و کشورهای اسلامی پاشیده و همه جا اختلاف ایجاد کرده‌اند. نه فقط بین شیعه و سنی، حتی میان اهل سنت نیز اختلاف و چند دستگی ایجاد کرده‌اند. مانند آنچه در افغانستان می‌بینیم.

ولی از سوی دیگر در عصر حاضر باید خداوند متعال را از عمق دل شکرگزار باشیم که در برهه‌ای از تاریخ زندگی می‌کنیم که زمینه رشد معرفت نسبت به حقایق اسلام و تشیع فراهم شده و به ویژه در کشور اهل بیت (علیهم‌السلام) به برکت فداکاری‌های علمای بزرگ، به ویژه رهبر عظیم‌الشان، حضرت امام خمینی (ره) و یاری مردم مخلصی که جان‌های پاک خود را برای احیای اسلام و تشیع فدا کرده‌اند، امکانات بیشتری برای خدمت‌گذاری به اسلام و تشیع و برخوردار شدن از انوار معارف اهل بیت (علیهم‌السلام) بیش از همه جای دنیا فراهم شده است.

از طرفی عصر ارتباطات و پیشرفت تجهیزات ارتباطی و رسانه‌ای است و به راحتی عقاید و آموزه‌های اصیل اسلامی را می‌توان به تمامی مخاطبان بین‌المللی رساند در چنین شرایطی رسالت و فرصت عظیمی بر عهده همه ما است که حقایق ناب اسلام و مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام) را بتوانیم به گوش جهانیان برسانیم، زیرا اگر در این باره کوتاهی کنیم بدون تردید برخی از شیاطین بیکار ننشسته و با تمام قدرت و قوا بر ضد حقایق و عقاید ناب و حقیقی اسلام توطئه می‌کنند و همواره در تلاشند تا اسلام و مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام) را به گونه‌ای وارونه برای مخاطبان جهانی معرفی نمایند.

لذا نظر ما این است که ضمن دفاع و مقابله با افکار و اندیشه‌های تکفیری و افراطی بیاییم و به صورت اثباتی و ایجابی و با ادبیات علمی و ادبی روز، و دور از تعصب، عقاید ناب و اصیل تشیع را از منابع اصیل و از دیدگاه مراجع و عالمان بزرگ تشیع، تدوین و تبیین شود تا از این رهگذر مردم جهان اعم از مسلمانان و غیرمسلمانان به صورت صحیح با اعتقادات مذهب تشیع آشنا شوند و بدانند که تهمت‌ها و برچسب‌های ناروا و افکار انحرافی و مخالف قرآن و سنت و سیرت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله با مذهب شیعه هیچ سنخیتی ندارد.

بر همین اساس جمعی از عالمان و نویسندگان فاضل حوزه علمیه قم تحت اشراف ما و با کمک «دبیرخانه مقابله با جریان‌های افراطی و تکفیری» و «مرکز تخصصی شیعه‌شناسی» این کتاب را تألیف و تدوین کردند که می‌تواند به خوبی عقاید و افکار و اندیشه‌های مذهب شیعه را برای همه علاقه‌مندان تبیین و ترسیم کند و مخاطبان را به خوبی با عقاید شیعه آشنا سازد.

لازم می‌دانم از ارزیابان و نویسندگان فاضل این کتاب به‌ویژه حجج اسلام نجم‌الدین طبسی، ابوالقاسم علیان‌نژاد، محمدحسن زمانی، مهدی فرمانیان، سیدمحمدعلی داعی‌نژاد، علی امیرخانی، سیدرشید صمیمی، سیدمحمدعلی موسوی‌نسب و سایر همکاران محترم این مجموعه تشکر و قدردانی نمایم.

امیدوارم این کتاب بتواند ذهنیت مخاطبان نسبت به مذهب شیعه را به‌ویژه در عرصه بین‌الملل روشن‌تر نماید و موجبات آشنایی بیشتر آنها با مذهب تشیع را فراهم آورد. و راه به سوی وحدت مسلمین گشوده شود.

قم - ناصر مکارم شیرازی

بهمن ماه ۱۳۹۷

جمادی‌الاولی ۱۴۴۰

بسم الله الرحمن الرحيم

دیباچه

تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، شیعه در تحولات منطقه و جهان اسلام تأثیر کمتری داشت، اما امروزه شیعه در عرصه جهانی، به‌ویژه در جهان اسلام، مذهبی تأثیرگذار شناخته می‌شود که بر تحولات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی مسلمانان و بقیه جوامع بشری تأثیرات عمیقی نهاده و توجه بسیاری از اندیشمندان را به خود جلب کرده است. به گونه ای که در این چهار دهه، آثار بسیاری درباره شیعه نوشته شده است؛ اما بیشتر این آثار و نوشته‌ها، خالی از حبّ و بغض نیست.

در سال‌های اخیر و با ورود شبکه‌های ماهواره‌ای در عرصه رسانه، معرفی شیعه از سوی شبکه‌های مخالف، فزونی یافت. این شبکه‌ها، شیعه را با تحریف‌های فراوان به جهان اسلام معرفی کردند. از سوی دیگر، برخی شیعیان تندرو که از ماهیت شیعه فاصله گرفته و احیاناً مزدور استعمار شده‌اند، با تأسیس شبکه‌های ماهواره‌ای، به این فضا دامن زدند و جنگ مذهبی را شعله‌ورتر کردند.

«دبیرخانه مقابله با جریان‌های افراطی و تکفیری» برای معرفی صحیح شیعه، تدوین این کتاب را در دستور کار خود قرار داد تا بتواند در راستای معرفی صحیح شیعه گام کوچکی بردارد و نشان دهد که شیعه، نه آن است که شبکه‌های مخالف نشان می‌دهند و نه آن است که شبکه‌های تندرو شیعه در حال معرفی آن هستند؛ بلکه شیعه همیشه به پیروی از امامان اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام، روش اعتدال و میانه‌روی را سرلوحه گفتار و کردار خود قرار می‌دهد، از افراط و تفریط دوری می‌کند و با وجود حفظ عقاید خود، با پیروان مذاهب اسلامی دیگر، تعامل دوستانه

و سازنده دارد. شیعه همه پیروان مذاهب اسلامی دیگر را مسلمان می‌داند و خون و مال و ناموس و آبروی آن‌ها را محترم می‌شمارد و با هر نوع تندروی و جنگ مذهبی مخالف است و همه مسلمانان را به زندگی مسالمت‌آمیز در کنار یکدیگر فرا می‌خواند.

این کتاب در شش بخش مهم، به معرفی شیعه می‌پردازد که عبارتند از: تاریخ تشیع؛ مبانی و منابع تفکر شیعه؛ ویژگی‌های فقه شیعه؛ ویژگی‌های اخلاق شیعه و آداب و رسوم شیعه و عقاید و اندیشه‌ها. ان‌شاءالله که مقبول درگاه حق و مورد توجه جامعه علمی قرار گیرد.

روش ما در این کتاب، معرفی دقیق و صحیح عقاید شیعه به همراه برخی ادله عقلی و نقلی آن است. کوشیده ایم تا از آیات و روایاتی که علمای شیعه در آثارشان به آن‌ها استناد می‌کنند و عقاید و معارف شیعه را اثبات کرده‌اند، بهره ببریم.

این مجموعه، حاصل تلاش جمعی از اساتید شیعه‌شناس و متخصص در مذاهب اسلامی به ویژه از مرکز تخصصی شیعه‌شناسی است که در چندین بخش، با رویکرد اثباتی، به تبیین عقاید و تفکر شیعه پرداخته‌اند.

محققان و همکاران پژوهشی این کتاب حجج اسلام آقایان:

مهدی فرمانیان، روح الله توکلی، محسن فتاحی اردکانی، محمد انصاری، حسین قاضی‌زاده، سید علی بطحانی، حسین محمدی فام، احمد حاتمی، احمد باوقار، روح الله مهدوی‌خواه، شاکر سلماسی، رحمان بوالحسنی، سید ابراهیم ابراهیمی پاکزاد، محمد معینی‌فر و خانم راضیه علی‌اکبری می‌باشد که با راهنمودهای مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی ^{دامت برکاته} و تحت اشراف علمی ایشان، انجام گرفته است.

فصل‌بندی، ویرایش محتوایی و بازنگری این مجموعه، به وسیله فاضل ارجمند، جناب حجت الاسلام والمسلمین مهدی فرمانیان صورت گرفته است.

از همه اساتید و پژوهشگران محترم می‌خواهیم ما را از نظرات اصلاحی و تکمیلی‌شان

بهره‌مند سازند که بی‌شک نویسندگان این مجموعه، با دیده منت از همه دوستداران قرآن و سنت پذیرا خواهند بود.

در پایان، از تمام اساتید و محققان ارجمند این اثر، به ویژه حجج اسلام حکیم الهی، نجم الدین طبسی، ابوالقاسم علیان نژاد، سید محمد علی داعی نژاد، مهدی فرمانیان، علی امیرخانی، سید رشید صمیمی، سید محمد علی موسوی نسب و سید ابراهیم حسینی تقدیر و تشکر می‌کنیم.

محمد حسن زمانی

رییس دبیرخانه مقابله با جریان‌های افراطی و تکفیری